

[Strona Główna](#) > ... > [Sprawy Rodzinne I Dziedziczenie](#) > [Władza Rodzicielska – Opieka I Prawo Do Kontaktów Z Dzieckiem](#) > [Czechia](#)

Władza rodzicielska – opieka i prawo do kontaktów z dzieckiem

Autor treści:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Co w praktyce oznacza termin prawny „władza rodzicielska”? Jakie prawa i obowiązki ma osoba sprawująca władzę rodzicielską?

Termin „władza rodzicielska” zdefiniowano w kodeksie cywilnym (ustawa nr 89/2012). Termin ten obejmuje zbiór praw i obowiązków rodziców w zakresie:

- sprawowania pieczy nad dzieckiem, uwzględniając w szczególności dbanie o zdrowie dziecka oraz jego rozwój fizyczny, emocjonalny, intelektualny i moralny,
- ochrony dziecka,
- utrzymywania osobistego kontaktu z dzieckiem,
- wychowania dziecka i zapewnienia mu odpowiedniego wykształcenia,
- ustalenia miejsca zamieszkania dziecka oraz
- reprezentowania dziecka i zarządzania jego majątkiem.

Władza rodzicielska rozpoczyna się z chwilą narodzin dziecka i ustaje w momencie uzyskania przez dziecko pełnej zdolności do czynności prawnych. Okres obowiązywania i zakres władzy rodzicielskiej może zostać zmieniony wyłącznie przez sąd. Rodzice wykonują władzę rodzicielską, mając na względzie dobro dziecka. Przed podjęciem decyzji wywierającej wpływ na dobro dziecka rodzice informują dziecko o wszelkich kwestiach, które mogą ułatwić mu wyrobienie sobie własnej opinii na dany temat i jej swobodne wyrażenie; nie dotyczy to przypadku, gdy dziecko nie jest w stanie w odpowiedni sposób przyswoić przekazywanych mu informacji, nie jest w stanie wyrobić sobie własnej opinii na dany temat lub nie jest w stanie takiej opinii wyrazić. Rodzice przywiązują szczególną wagę do opinii dziecka i biorą tę opinię pod uwagę przy podejmowaniu decyzji. Rodzice wykonują władzę rodzicielską względem dziecka w sposób i w zakresie odpowiadającym poziomowi rozwoju dziecka. Podejmując decyzję w kwestii kształcenia lub przyszłej ścieżki zawodowej dziecka, rodzice mają obowiązek wziąć pod uwagę jego opinię, a także jego umiejętności i talenty.

Do chwili nabycia przez dziecko zdolności do czynności prawnych jego rodzice mają prawo do kierowania jego rozwojem za pomocą środków edukacyjnych odpowiednich do jego rozwijających się zdolności, uwzględniając prawo do ustanawiania ograniczeń w celu ochrony moralności, zdrowia i praw dziecka, a także praw innych osób i porządku publicznego. Dziecko ma obowiązek poddać się tego rodzaju środkom. Z metod wychowawczych można korzystać wyłącznie w formie i w zakresie odpowiednim do danych okoliczności i pod warunkiem, że skorzystanie z nich nie zagraża zdrowiu dziecka ani jego rozwojowi i nie narusza godności dziecka.

Uznaje się, że wszyscy małoletni, którzy nie mają pełnej zdolności do czynności prawnych, są uprawnieni do dokonywania czynności prawnych odpowiednich do poziomu dojrzałości intelektualnej i wolicjonalnej małoletnich w ich wieku. Rodzice mają obowiązek i prawo do reprezentowania dziecka w tych czynnościach prawnych, do udziału w których dziecko nie ma zdolności. Rodzice reprezentują dziecko wspólnie, choć każde z nich może występować samodzielnie; jeżeli jedno z rodziców samodzielnie i w dobrej wierze występuje w sprawie dotyczącej dziecka w stosunku do osoby trzeciej, przyjmuje się, że rodzic taki działa za zgodą drugiego z

rodziców. Rodzic nie może reprezentować dziecka, jeżeli doprowadziłoby to do konfliktu interesów między nim a dzieckiem lub między dziećmi tych samych rodziców. W takim przypadku sąd ustanowi kuratora dla dziecka. Jeżeli rodzice nie zgadzają się co do tego, które z nich powinno reprezentować dziecko w czynnościach prawnych, sąd wskaże – na wniosek jednego z rodziców – rodzica uprawnionego do dokonywania czynności prawnych w imieniu dziecka i określi zakres takiego uprawnienia.

Rodzice mają obowiązek i prawo do zarządzania majątkiem dziecka, w szczególności do administrowania nim z należytą starannością. Rodzice mają obowiązek bezpiecznie zarządzać środkami finansowymi, w przypadku których można uznać, że nie są konieczne do pokrycia kosztów związanych z majątkiem dziecka. W przypadku czynności prawnych dotyczących konkretnych składników majątku dziecka rodzice występują jako jego pełnomocnicy; rodzic nie może reprezentować dziecka, jeżeli doprowadziłoby to do konfliktu interesów między nim a dzieckiem lub między dziećmi tych samych rodziców. W takim przypadku sąd ustanowi kuratora dla dziecka. Jeżeli rodzice nie wywiążą się z obowiązku zarządzania majątkiem dziecka z należytą starannością, będą solidarnie zobowiązani do zrekompensowania dziecku poniesionych szkód. Jeżeli rodzice nie zgadzają się co do spraw mających kluczowe znaczenie dla zarządzania majątkiem dziecka, sąd rozstrzygnie zaistniały spór na wniosek jednego z rodziców. Aby dokonywać czynności prawnych dotyczących istniejącego lub przyszłego majątku dziecka lub poszczególnych składników takiego majątku, rodzice potrzebują zgody sądu, chyba że jest to czynność zwykłego zarządu lub – w wyjątkowych przypadkach – czynność ta dotyczy składników majątku o znikomej wartości.

2 Kto z reguły sprawuje władzę rodzicielską nad dzieckiem?

Obowiązek wykonywania władzy rodzicielskiej spoczywa na obojgu rodzicach, chyba że jedno z nich zostało jej pozbawione. W tym kontekście nie ma znaczenia, czy rodzice dziecka pozostają w związku małżeńskim ani czy dziecko zostało zrodzone z małżeństwa.

Rodzice wykonują władzę rodzicielską wspólnie. Jeżeli zachodzi ryzyko zwłoki w podejmowaniu decyzji w kwestii dotyczącej dziecka, jedno z rodziców może podjąć taką decyzję lub udzielić zgody samodzielnie; rodzic taki ma jednak obowiązek niezwłocznie poinformować drugiego z rodziców o zaistniałej sytuacji. Jeżeli jedno z rodziców samodzielnie i w dobrej wierze występuje w sprawie dotyczącej dziecka w stosunku do osoby trzeciej, przyjmuje się, że rodzic taki działa za zgodą drugiego z rodziców. Jeżeli rodzice nie zgadzają się co do kwestii mającej istotne znaczenie dla dziecka, w szczególności mającej wpływ na dobro dziecka, sąd podejmie decyzję na wniosek jednego z rodziców; dotyczy to również sytuacji, w której jedno z rodziców zostało odsunięte od podejmowania decyzji w kwestiach mających istotne znaczenie dla dziecka przez drugiego z rodziców. Za kwestie mające istotne znaczenie dla dziecka uznaje się w szczególności ustalenie jego miejsca zamieszkania i wybór jego ścieżki kształcenia lub ścieżki zawodowej oraz niestandardowe zabiegi medyczne i inne podobne procedury.

Sąd może podjąć decyzję o zawieszeniu władzy rodzicielskiej, jeżeli rodzice nie są w stanie wykonywać władzy rodzicielskiej wskutek wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności i jeżeli wymaga tego dobro dziecka. Jeżeli rodzic nie wykonuje władzy rodzicielskiej w odpowiedni sposób i jeżeli wymaga tego dobro dziecka, sąd może częściowo pozbawić takiego rodzica władzy rodzicielskiej lub ją ograniczyć, określając jednocześnie zakres takiego ograniczenia. Jeżeli rodzic nadużywa władzy rodzicielskiej lub przekracza jej zakres lub jeżeli poważnie zaniedbuje wykonywanie władzy rodzicielskiej, sąd może pozbawić go władzy rodzicielskiej. Jeżeli rodzic popełni umyślne przestępstwo przeciwko swojemu dziecku lub jeżeli wykorzysta swoje dziecko – które nie może zostać pociągnięte do odpowiedzialności karnej – do popełnienia przestępstwa, sąd oceni w szczególności, czy zachodzą przesłanki przemawiające za tym, by pozbawić takiego rodzica władzy rodzicielskiej.

Jeżeli jedno z rodziców nie żyje lub jego tożsamość nie jest znana lub jeżeli jedno z rodziców zostało pozbawione władzy rodzicielskiej lub przysługujące mu prawo do wykonywania władzy rodzicielskiej zostało zawieszona, władzę rodzicielską wykonuje drugie z rodziców; dotyczy to również przypadku, w którym doszło do ograniczenia władzy rodzicielskiej jednego z rodziców lub prawa do wykonywania władzy rodzicielskiej przez jedno z rodziców. Jeżeli żadne z rodziców nie ma pełnej władzy rodzicielskiej, jeżeli władza rodzicielska obojga rodziców została zawieszona lub jeżeli władza rodzicielska rodziców została ograniczona w jeden ze sposobów określonych powyżej, ale w różnym stopniu dla każdego z rodziców, sąd ustanowi dla dziecka opiekuna, na którym będą spoczywały obowiązki i prawa rodziców lub który będzie zobowiązany do wywiązywania się z tych obowiązków i wykonywania tych praw w zastępstwie rodziców. Jeżeli doszło do pozbawienia lub ograniczenia władzy rodzicielskiej, sąd ustanowi kuratora dla dziecka.

Jeżeli dziecko zostało przysposobione, prawa i obowiązki wynikające z władzy rodzicielskiej przechodzą na przysposabiającego w chwili uprawomocnienia się orzeczenia w sprawie przysposobienia.

3 Jeżeli rodzice nie są w stanie lub nie chcą sprawować władzy rodzicielskiej nad dzieckiem, czy można wyznaczyć inną osobę w ich zastępstwie?

Podjmując decyzję o ograniczeniu zdolności do czynności prawnych rodzica, sąd orzeka również w kwestii jego władzy rodzicielskiej. Wykonywanie władzy rodzicielskiej przez małoletniego, który jest rodzicem, ale który nie nabył jeszcze pełnej zdolności do czynności prawnych w wyniku jej przyznania lub zawarcia związku małżeńskiego, zostaje zawieszane do chwili uzyskania pełnej zdolności do czynności prawnych; powyższe nie dotyczy praw i obowiązków związanych ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem, chyba że sąd uzna, iż w odniesieniu do danego rodzica wypełnianie tego obowiązku i wspomniane prawo powinny zostać zawieszane do chwili nabycia pełnej zdolności do czynności prawnych. Wykonywanie władzy rodzicielskiej przez rodzica, którego zdolność do czynności prawnych została ograniczona w tym zakresie, podlega zawieszeniu na czas trwania ograniczenia zdolności do czynności prawnych, chyba że sąd uzna, iż dany rodzic powinien zachować prawa i obowiązki związane ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem i prawo do utrzymywania osobistego kontaktu z dzieckiem.

W przypadku braku obojga rodziców, którzy powinni wykonywać pełną władzę rodzicielską względem dziecka, sąd ustanowi opiekuna dla dziecka. Opiekun ma względem dziecka takie same prawa i obowiązki jak jego rodzic, ale nie spoczywa na nim obowiązek alimentacyjny wobec dziecka. W wyjątkowych przypadkach zakres praw i obowiązków może zostać zmieniony z uwagi na osobę opiekuna lub sytuację dziecka, jak również z uwagi na powód, dla którego rodzice nie mają wszystkich przysługujących im praw i obowiązków. Opiekun musi mieć pełną zdolność do czynności prawnych, a jego styl życia musi świadczyć o tym, że będzie zdolny do właściwego wywiązywania się z powierzonych mu obowiązków. Sąd może również wyznaczyć na opiekuna dwie osoby, które co do zasady muszą pozostawać w związku małżeńskim. Jeżeli nie będzie to sprzeczne z dobrem dziecka, sąd wyznaczy na opiekuna osobę wskazaną przez rodzica dziecka. W przeciwnym wypadku sąd wyznaczy krewnego dziecka, osobę bliską dziecku lub członka rodziny dziecka na jego opiekuna, chyba że rodzic wyraźnie wykluczy taką osobę jako opiekuna dziecka. Jeżeli rodzic nie wskaże żadnej osoby, sąd wyznaczy inną odpowiednią osobę na opiekuna dziecka. Jeżeli znalezienie osoby fizycznej, która mogłaby zostać ustanowiona opiekunem dziecka, okaże się niemożliwe, sąd powierzy odpowiedzialność za sprawowanie opieki nad dzieckiem odpowiedniemu organowi ds. ochrony socjalno-prawnej dzieci do chwili ustanowienia innego opiekuna dla dziecka lub do chwili przyjęcia tej funkcji przez opiekuna. Opiekun podlega nadzorowi sądowemu. Opiekun przygotowuje wykaz składników majątku dziecka w chwili objęcia swojej funkcji i w chwili zakończenia jej pełnienia. Opiekun regularnie przekazuje sądowi sprawozdania zawierające informacje o dziecku i jego rozwoju, a także rachunki dotyczące zarządzania majątkiem dziecka. Wszelkie decyzje podejmowane przez opiekuna w kwestiach innych niż czynności zwykłego zarządu muszą zostać zatwierdzone przez sąd.

Alternatywnym rozwiązaniem jest umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej. Sprawowanie pieczy zastępczej oznacza sprawowanie osobistej opieki nad dzieckiem innej osoby, jednak w odróżnieniu od przysposobienia nie jest równoważne z uznaniem dziecka innej osoby za własne dziecko. Wychowując dziecko, opiekun zastępczy w odpowiedni sposób korzysta z praw przysługujących jego rodzicom i wykonuje obowiązki spoczywające na jego rodzicach. Opiekun zastępczy jest zobowiązany i upoważniony wyłącznie do podejmowania decyzji dotyczących codziennych spraw dziecka, do reprezentowania dziecka w tych sprawach oraz do zarządu majątkiem dziecka. Opiekun zastępczy ma obowiązek informować rodziców dziecka o istotnych kwestiach wywierających wpływ na dziecko. Jeżeli będą tego wymagały okoliczności danej sprawy, sąd nałoży na rodzica zastępczego dodatkowe obowiązki i przyzna mu dodatkowe prawa. Rodzice dziecka zachowują obowiązki i prawa wynikające z władzy rodzicielskiej, w tym prawo do utrzymywania osobistych i regularnych kontaktów z dzieckiem i prawo do uzyskiwania informacji o dziecku; nie dotyczy to jednak obowiązków i praw, które z mocy prawa przysługują rodzicowi zastępczemu, chyba że sąd – kierując się szczególnymi względami – postanowi inaczej. Na rodzicu zastępczym nie spoczywa obowiązek alimentacyjny względem dziecka.

Rodzic zastępczy musi zapewnić dziecku odpowiednią opiekę, musi zamieszkiwać w Republice Czeskiej i musi wyrazić zgodę na objęcie dziecka pieczą zastępczą. Rodzic zastępczy jest z reguły krewnym dziecka, ale może być również inną osobą, której organ ds. ochrony socjalno-prawnej dzieci powierzył odpowiedzialność za sprawowanie pieczy zastępczej nad dzieckiem (w tym celu sądy regionalne prowadzą ewidencję osób, które

mogą potencjalnie pełnić funkcję rodziców zastępczych). Sąd może umieścić dziecko w rodzinie zastępczej tymczasowo (na przykład na czas pobytu rodzica w placówce opieki zdrowotnej) lub na czas nieokreślony. Z pieczy zastępczej można zatem korzystać w celu zażegnania kryzysu rodzinnego lub w celu zapewnienia dziecku opieki w zastępczym środowisku rodzinnym. Aby zmniejszyć liczbę dzieci umieszczanych w instytucjach opieki lub placówkach pełniących funkcje zbliżone do takich instytucji, w pierwszej kolejności podejmuje się próbę umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej. Rodzic zastępczy otrzymuje świadczenia z tytułu sprawowania pieczy zastępczej wypłacane przez państwo (na przykład dodatek na pokrycie potrzeb dziecka, dodatek wypłacany po zakończeniu okresu sprawowania pieczy zastępczej, wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji rodzica zastępczego itp.).

Ponadto w kodeksie cywilnym uregulowano kwestie związane z powierzaniem prawa do pieczy nad dzieckiem innej osobie, w przypadku gdy żadne z rodziców ani opiekun nie są w stanie sprawować osobistej opieki nad dzieckiem. Tego rodzaju opieka nie stanowi rozwiązania alternatywnego wobec pieczy zastępczej ani opieki, która musi poprzedzać przysposobienie. Objęcie dziecka tego rodzaju opieką ma pierwszeństwo przed umieszczeniem dziecka w placówce opiekuńczej. Osoba sprawująca opiekę nad dzieckiem musi zapewnić mu odpowiednią opiekę, musi zamieszkiwać w Republice Czeskiej i musi wyrazić zgodę na objęcie dziecka swoją osobistą opieką. Prawa i obowiązki osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem określa sąd; w przeciwnym wypadku stosuje się przepisy prawa w zakresie pieczy zastępczej.

W celu zarządzania sprawami dziecka, z wyjątkiem spraw dotyczących jego statusu osobistego, rodzice jako przedstawiciele ustawowi dziecka mogą zawrzeć umowę o reprezentację z osobą mającą wiedzę specjalistyczną lub z dowolną inną odpowiednią osobą. Jeżeli umowa o reprezentację została podpisana przez dziecko, fakt ten nie wywiera wpływu na prawo rodziców do występowania w charakterze przedstawicieli ustawowych dziecka. Jeżeli przedstawiciele ustawowi dziecka i jego pełnomocnicy ustanowieni na mocy umowy nie będą w stanie dojść do porozumienia, sąd rozstrzygnie sporną kwestię, kierując się dobrem dziecka.

Jeżeli proces wychowywania dziecka, jego stan fizyczny, intelektualny lub mentalny lub jego prawidłowy rozwój jest zagrożony lub zaburzony w stopniu sprzecznym z dobrem dziecka lub jeżeli zachodzą poważne przesłanki świadczące o tym, że rodzice nie są w stanie zapewnić właściwego wychowania dziecka, sąd może nakazać umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczej. Sąd podejmie taką decyzję w szczególności w przypadku, gdy wcześniej zastosowane środki nie doprowadziły do poprawy sytuacji. Podejmując taką decyzję, sąd zawsze rozważa, czy w danym przypadku możliwe jest oddanie dziecka pod opiekę osoby fizycznej. Sąd może zarządzić umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczej maksymalnie na okres trzech lat, przy czym okres ten może zostać (wielokrotnie) przedłużony (każdorazowo na okres do trzech lat), jeżeli sąd uzna, że przesłanki przemawiające za umieszczeniem dziecka w placówce opiekuńczej mają w dalszym ciągu zastosowanie. Jeżeli przesłanki przemawiające za umieszczeniem dziecka w placówce opiekuńczej nie będą miały już zastosowania lub jeżeli pojawi się możliwość objęcia dziecka opieką inną niż opieka zapewniana w placówce opiekuńczej, sąd niezwłocznie cofnie nakaz umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczej i wskaże osobę właściwą do sprawowania opieki nad dzieckiem w danych okolicznościach.

4 Jak rozwiązana jest kwestia przyszłej władzy rodzicielskiej w przypadku rozwodu lub separacji rodziców?

Wydanie postanowienia w kwestii prawa do opieki nad dzieckiem stanowi konieczny warunek orzeczenia rozwodu rodziców dziecka. Wydając takie postanowienie, sąd bierze pod uwagę dobro dziecka; sąd zastosuje odstępowanie od zasady uzyskania zgody obojga rodziców wyłącznie w przypadku, gdy będzie wymagało tego dobro dziecka. Sąd może również przyznać prawo do opieki nad dzieckiem jednemu z rodziców lub przyznać rodzicom prawo do sprawowania naprzemiennej lub wspólnej pieczy nad dzieckiem; sąd może również oddać dziecko pod opiekę osoby innej niż jego rodzice, jeżeli uzna, że wymaga tego dobro dziecka. Sąd bierze pod uwagę osobowość dziecka, w szczególności jego talenty i zdolności pod względem potencjału rozwoju, styl życia jego rodziców, a także jego usposobienie i stan emocjonalny, zdolność każdego z rodziców do wychowania dziecka, aktualną i oczekiwaną stabilność otoczenia edukacyjnego, w którym dziecko powinno funkcjonować, oraz więzi emocjonalne między dzieckiem a jego rodzeństwem, dziadkami lub innymi krewnymi i osobami niespokrewnionymi. Sąd zawsze bierze pod uwagę kwestie związane z tym, które z rodziców do tej pory sprawowało właściwą opiekę nad dzieckiem i dbało o jego rozwój emocjonalny, intelektualny i moralny oraz które z rodziców zapewni dziecku lepsze warunki do prawidłowego i zadowalającego rozwoju w przyszłości. Sąd skupia się również na prawie dziecka do opieki obojga rodziców i utrzymywania regularnych kontaktów z rodzicami oraz

na prawie rodzica, który nie będzie zamieszkiwał wspólnie z dzieckiem, do regularnego otrzymywania informacji o dziecku; ponadto sąd weźmie również pod uwagę gotowość rodzica do zawarcia porozumienia z drugim rodzicem w kwestii wychowania dziecka. Sąd może również zatwierdzić porozumienie zawarte między rodzicami, chyba że uzna, że przyjęta forma wykonywania władzy rodzicielskiej nad dzieckiem jest sprzeczna z jego dobrem.

Jeżeli rodzice małoletniego, który nie ma pełnej zdolności do czynności prawnych, nie mieszkają razem i nie zgadzają się co do sprawowania pieczy nad dzieckiem, sąd rozstrzygnie tę kwestię z urzędu. W tym celu sąd będzie się kierował podobnymi zasadami jak w przypadku orzekania o pieczy nad dzieckiem w sprawie o rozwód rodziców.

Rodzic, który ma prawo pieczy nad dzieckiem, uzgadnia z drugim z rodziców, który nie sprawuje opieki nad dzieckiem, kwestie związane z prawem do kontaktów z dzieckiem. W razie braku zgody lub jeżeli będzie to podyktowane względami związanymi z wychowaniem dziecka i relacjami rodzinnymi, sąd ureguluje kwestie związane z kontaktami między rodzicem a dzieckiem. W uzasadnionych przypadkach sąd może ustalić miejsce kontaktów rodzica z dzieckiem. Jeżeli będzie tego wymagało dobro dziecka, sąd ograniczy prawo rodzica do utrzymywania osobistego kontaktu z dzieckiem lub zakaże rodzicowi utrzymywania takich kontaktów.

Jeżeli okoliczności danej sprawy ulegną zmianie, sąd może z urzędu zmienić postanowienie dotyczące korzystania z praw i obowiązków wynikających z władzy rodzicielskiej.

5 Jeżeli rodzice zawrą porozumienie w sprawie władzy rodzicielskiej, jakie formalności należy spełnić, aby było ono prawnie wiążące?

W przypadku rozwodu rodzice mają obowiązek zawrzeć porozumienie w sprawie sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej, w którym uregulują sposób sprawowania opieki nad dzieckiem po rozwodzie przez każde z rodziców. W tego rodzaju porozumieniu rodzice mogą również uregulować kwestie dotyczące kontaktów z dzieckiem. Wspomniane porozumienie podlega zatwierdzeniu przez sąd. Sąd zatwierdza porozumienie zawarte między rodzicami, chyba że uzna, że przyjęta forma wykonywania władzy rodzicielskiej nad dzieckiem jest sprzeczna z jego dobrem. Te same zasady dotyczą porozumienia między rodzicami dziecka, którzy nie mieszkają razem.

6 Jeśli rodzice nie mogą dojść do porozumienia w sprawie władzy rodzicielskiej, jakie są inne środki rozwiązania sporu bez konieczności oddawania sprawy do sądu?

Mając na względzie dobro dziecka, sąd – w toku postępowania w przedmiocie opieki nad małoletnim – nakłania rodziców do zawarcia ugody. Sąd może nakazać rodzicom udział w pozasądowym postępowaniu pojednawczym, postępowaniu mediacyjnym lub terapii rodzinnej przez okres nieprzekraczający trzech miesięcy lub może skierować ich do udziału w cyklu sesji ze specjalistą z zakresu psychologii dziecięcej.

Przewidziano również możliwość skorzystania z usług ośrodków terapii małżeńskiej i rodzinnej, które zapewniają pomoc wykwalifikowanych psychologów i pracowników socjalnych.

Ponadto organ ds. ochrony socjalno-prawnej dzieci może pouczyć lub poinformować rodzica, który nie przestrzega praw dziecka lub praw drugiego rodzica (np. do opieki, do utrzymywania regularnych kontaktów), o obowiązujących przepisach i konsekwencjach jego zachowania. Organ ds. ochrony socjalno-prawnej dzieci może również zobowiązać rodziców do skorzystania z usług specjalisty, jeżeli nie są w stanie samodzielnie rozwiązać problemów związanych z wychowaniem dziecka, w szczególności w przypadku wystąpienia sporów dotyczących zmiany modelu wychowania dziecka lub praw do odwiedzin.

7 Jeśli rodzice udadzą się do sądu, w jakich sprawach dotyczących dziecka może decydować sędzia?

Jeżeli określone warunki zostaną spełnione, sąd może – na wniosek rodziców – orzec w szczególności o następujących kwestiach dotyczących relacji między rodzicami a dziećmi:

1. prawach o charakterze osobistym (np. prawie do ustalenia imienia i nazwiska dziecka lub prawie do wyrażenia zgody na przysposobienie dziecka);
2. opiece nad dzieckiem i kontaktach z dzieckiem;
3. alternatywnych formach opieki nad dzieckiem (np. ustanowieniu kuratora, sprawowaniu opieki przez inną osobę, pieczy zastępczej, umieszczeniu dziecka w placówce opiekuńczej);
4. obowiązkach alimentacyjnych;
5. reprezentowaniu dziecka i zarządzaniu jego majątkiem, zatwierdzaniu czynności prawnych dokonywanych przez dziecko;
6. kwestiach mających istotne znaczenie dla dziecka, co do których rodzice nie są w stanie osiągnąć porozumienia (za kwestie mające istotne znaczenie dla dziecka uznaje się w szczególności ustalenie jego miejsca zamieszkania i wybór jego ścieżki kształcenia lub ścieżki zawodowej oraz niestandardowe zabiegi medyczne i inne podobne procedury).

Sąd najczęściej wyznacza osobę, której powierzy sprawowanie opieki nad dzieckiem, oraz orzeka o prawie do kontaktów z dzieckiem oraz o świadczeniach alimentacyjnych.

8 Jeśli sąd powierzy wyłączną władzę rodzicielską jednemu z rodziców, czy oznacza to, że rodzic ten może decydować we wszystkich sprawach dotyczących dziecka bez wcześniejszego porozumienia z drugim rodzicem?

Opieka nad dzieckiem stanowi tylko jeden aspekt praw i obowiązków związanych z władzą rodzicielską. Jeżeli rodzic, któremu nie powierzono sprawowania opieki nad dzieckiem, nie został pozbawiony władzy rodzicielskiej, a jego władza rodzicielska nie została ograniczona ani zawieszona, rodzic taki może w dalszym ciągu wykonywać inne elementy władzy rodzicielskiej i nie traci prawa do decydowania o kwestiach mających istotne znaczenie dla dziecka. Rodzice wykonują władzę rodzicielską wspólnie, kierując się dobrem dziecka. Jeżeli zachodzi ryzyko zwłoki w podejmowaniu decyzji w kwestii dotyczącej dziecka, jedno z rodziców może podjąć taką decyzję lub udzielić zgody samodzielnie; rodzic taki ma jednak obowiązek niezwłocznie poinformować drugiego z rodziców o zaistniałej sytuacji.

Jeżeli rodzice nie zgadzają się co do kwestii mającej istotne znaczenie dla dziecka, w szczególności mającej wpływ na dobro dziecka, sąd podejmie decyzję na wniosek jednego z rodziców; dotyczy to również sytuacji, w której jedno z rodziców zostało odsunięte od podejmowania decyzji w kwestiach mających istotne znaczenie dla dziecka przez drugiego z rodziców. Na wniosek rodzica sąd rozstrzygnie również spór między rodzicami dotyczący tego, które z nich powinno reprezentować dziecko w czynnościach prawnych, lub spór dotyczący istotnych kwestii związanych z zarządzaniem majątkiem dziecka.

Rodzice mają obowiązek przekazywać sobie wzajemnie wszelkie istotne informacje dotyczące dziecka i jego dobra.

9 Co w praktyce oznacza decyzja sądu o powierzeniu rodzicom wspólnej opieki nad dzieckiem?

W kodeksie cywilnym rozróżnia się wyłączną opiekę nad dzieckiem sprawowaną przez jedno z rodziców, naprzemienną lub wspólną pieczę nad dzieckiem sprawowaną przez oboje rodziców oraz alternatywną opiekę nad dzieckiem sprawowaną przez osobę inną niż rodzice dziecka. Orzekając w sprawie powierzenia opieki nad dzieckiem, sąd kieruje się dobrem dziecka. Sąd może uchylić postanowienie o ustanowieniu naprzemiennej lub wspólnej pieczy nad dzieckiem, jeżeli uzna, że rodzice są w stanie się porozumieć i współpracować ze sobą.

Wspólna piecza (*společná péče*) (wspólne wychowywanie dziecka)

W przypadku wspólnej pieczy sąd nie wydaje żadnego konkretnego postanowienia o powierzeniu pieczy nad dzieckiem jednemu z rodziców. W praktyce oznacza to, że w ramach wspólnej pieczy jedno z rodziców może np. zaspokajać edukacyjne potrzeby dziecka, a drugie z rodziców może dbać o jego aktywność fizyczną, lub jedno z rodziców może dbać o edukację językową dziecka, podczas gdy drugie może być odpowiedzialne za inne dodatkowe zajęcia pozaszkolne. Obydwoje rodzice ponoszą wspólną odpowiedzialność za zapewnienie dziecku opieki zdrowotnej oraz za zaspokajanie jego podstawowych potrzeb (np. gotowanie, sprząatanie, odzież itp.). W celu ustanowienia wspólnej pieczy nad dzieckiem obydwój rodzice muszą wyrazić na to zgodę.

Piecznia naprzemienna (*střídavá péče*) (naprzemiennie wychowywanie dziecka)

Piecznia naprzemienna oznacza, że rodzice naprzemiennie sprawują pieczę nad dzieckiem przez ściśle określony czas. W takim przypadku sąd określa również prawa i obowiązki rodziców w takich okresach sprawowania pieczy nad dzieckiem.

10 Do jakiego sądu lub organu należy się zwrócić z wnioskiem w sprawie władzy rodzicielskiej? Jakie formalności należy spełnić i jakie dokumenty dołączyć do wniosku?

Wniosek dotyczący praw i obowiązków rodzicielskich składa się w sądzie powiatowym [w Pradze w sądzie obwodowym (*obvodní soud*), w Brnie w sądzie miejskim (*městský soud*)] właściwym dla miejsca zamieszkania małoletniego, a w przypadku gdy małoletni nie ma miejsca stałego zamieszkania – w sądzie powiatowym właściwym dla miejsca jego pobytu. W sprawach dotyczących małoletnich sąd może również podejmować czynności z urzędu.

Wymogi, które powinien spełniać wniosek, zależą od jego rodzaju. Wniosek powinien jednak zawsze zawierać następujące informacje: imię, nazwisko i adres zamieszkania stron lub numery identyfikacyjne (*rodné číslo*) stron i ich pełnomocników, opis faktów mających kluczowe znaczenie dla sprawy oraz informacje o dowodach, na które powołuje się wnioskodawca; we wniosku należy również jednoznacznie określić jego żądanie oraz wskazać sąd, do którego wniosek jest skierowany.

Do wniosku należy załączyć wszelkie istotne dokumenty mające znaczenie dla przedmiotowej sprawy, np. akt urodzenia, akt małżeństwa, wszelkie wcześniejsze orzeczenia sądu dotyczące dziecka itp. Wniosek powinien zostać złożony na piśmie w wymaganej liczbie egzemplarzy, po jednym dla każdej ze stron, w stosownych przypadkach, oraz dla sądu.

11 Jaką procedurę stosuje się w takim przypadku? Czy można zastosować procedurę nadzwyczajną?

Sąd może wszcząć postępowanie w sprawie opieki nad małoletnim nawet w przypadku braku uprzedniego wniosku.

Korzystając ze środka tymczasowego, sąd może – nawet przed wydaniem orzeczenia rozstrzygającego co do istoty sprawy, jeżeli będzie to konieczne w celu tymczasowego uregulowania relacji między uczestnikami postępowania lub jeżeli pojawią się przesłanki świadczące o tym, że wykonanie orzeczenia sądu może być zagrożone – nałożyć na uczestnika postępowania obowiązek wypłaty świadczeń alimentacyjnych lub przyznać jednemu z rodziców lub osobie wskazanej przez sąd prawo pieczy nad dzieckiem. Co do zasady sąd orzeka o zastosowaniu środka tymczasowego na wniosek, jednak w przypadku gdy dopuszcza się możliwość wszczęcia postępowania co do istoty sprawy (tj. także postępowania sądowego w przedmiocie opieki nad małoletnim) z urzędu, środek tymczasowy może również zostać zastosowany z urzędu. O ile przepisy prawa nie stanowią inaczej, sądem właściwym do orzeczenia o zastosowaniu środka tymczasowego jest sąd właściwy do przeprowadzenia postępowania w danej sprawie. Wniosek o zastosowanie środka tymczasowego musi zawierać elementy, o których mowa w § 42 ust. 4 i w § 75 kodeksu postępowania cywilnego (ustawa nr 99/1963, z późniejszymi zmianami), tj. w szczególności: oznaczenie sądu, do którego skierowany jest wniosek; informacje o wnioskodawcy i przedmiocie sprawy, tj. opis okoliczności faktycznych uzasadniających zastosowanie środka tymczasowego; żądanie wniosku, tj. wskazanie środka tymczasowego, o którego zastosowanie wnosi wnioskodawca; opis okoliczności faktycznych potwierdzających konieczność tymczasowego uregulowania relacji między uczestnikami postępowania lub uzasadniających obawy, że wykonanie orzeczenia sądu jest zagrożone; a także datę sporządzenia wniosku i podpis wnioskodawcy lub jego pełnomocnika. Wnioskodawca ma obowiązek załączyć do wniosku wszelkie dokumenty, na które się w nim powołuje. Co do zasady w przypadku środków tymczasowych wnioskodawca ma obowiązek wpłacić najpóźniej w dniu złożenia wniosku o zastosowanie środka tymczasowego w sądzie ustaloną kwotę tytułem zabezpieczenia na poczet wypłaty odszkodowania lub na pokrycie innego rodzaju strat, które mogą zostać poniesione w rezultacie zastosowania środka tymczasowego. Niemniej w przypadku zastosowania środka tymczasowego w sprawie o świadczenia alimentacyjne lub środka tymczasowego, który sąd może zastosować z urzędu, wniesienie zabezpieczenia nie jest wymagane. Sąd orzeka

o zastosowaniu środka tymczasowego bez zbędnej zwłoki. Jeżeli nie zachodzi ryzyko, że zwłoka pociągnie za sobą szkodę dla dobra dziecka, sąd może orzec o zastosowaniu środka tymczasowego w terminie siedmiu dni od dnia jego złożenia. Sąd wyda postanowienie na posiedzeniu niejawnym. Wydając postanowienie o zastosowaniu środka tymczasowego, sąd nakazuje wnioskodawcy złożenie w sądzie pisma o wszczęcie postępowania w wyznaczonym terminie. Sąd może również postanowić, że środek tymczasowy będzie obowiązywał wyłącznie przez określony czas.

W ustawie o szczególnych postępowaniach sądowych (ustawa nr 292/2013, z późniejszymi zmianami) przewidziano szczególny środek tymczasowy w sytuacji braku odpowiedniej opieki nad małoletnim niezależnie od tego, czy istnieje jakakolwiek osoba uprawniona do sprawowania opieki nad dzieckiem, oraz w sytuacji gdy życie dziecka, jego prawidłowy rozwój lub inne istotne interesy są poważnie zagrożone lub zostały w istotny sposób naruszone. W takim przypadku i wyłącznie na wniosek organu ds. ochrony socjalno-prawnej dzieci sąd może – w drodze środka tymczasowego – uregulować sytuację dziecka na okres niezbędny do tego, aby umieścić dziecko w odpowiednim środowisku wskazanym w orzeczeniu. W ramach takiego środka tymczasowego możliwe jest umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej na okres, przez który rodzic nie jest w stanie opiekować się dzieckiem z uzasadnionych względów; ewentualnie po upływie tego okresu dziecko może zostać objęte pieczą poprzedzającą przysposobienie, o ile rodzice wyrazili zgodę na przysposobienie dziecka. Sąd może również postanowić, że zgoda rodziców na przysposobienie dziecka nie jest wymagana. Sąd orzeka o zastosowaniu środka tymczasowego bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie 24 godzin od złożenia wniosku. Wydane postanowienie podlega natychmiastowemu wykonaniu i sąd współpracuje w tym zakresie z odpowiednimi organami publicznymi.

12 Czy można uzyskać pomoc prawną na pokrycie kosztów postępowania?

Na mocy ustawy o opłatach sądowych (ustawa nr 549/1991, z późniejszymi zmianami) postępowania sądowe w sprawach dotyczących opieki i kurateli sądowej nad małoletnimi są zwolnione z opłat sądowych. Oznacza to, że powód wnoszący pozew dotyczący praw i obowiązków rodzicielskich nie jest zobowiązany do uiszczenia opłat sądowych.

W pewnych okolicznościach dopuszcza się możliwość wyznaczenia pełnomocnika procesowego nieodpłatnie lub po obniżonej stawce. Na wniosek sąd wyznaczy pełnomocnika uczestnikowi postępowania, w przypadku którego można oczekiwać, iż taki uczestnik zostanie w całości lub częściowo zwolniony przez sąd z opłat sądowych, i jeżeli będzie to niezbędne np. do zapewnienia właściwej ochrony jego interesów. Jeżeli będzie to konieczne do zapewnienia ochrony interesów uczestnika postępowania, sąd wyznaczy mu adwokata z urzędu. Wyznaczenie pełnomocnika musi być uzasadnione sytuacją uczestnika postępowania (w praktyce może to być niekorzystna sytuacja finansowa lub socjalna, choć sąd każdorazowo bierze pod uwagę specyficzne okoliczności danej sprawy), przy czym strona nie może wykonywać ani bronić praw w sposób arbitralny lub prowadzić postępowania, które w sposób oczywisty nie daje szans na powodzenie.

W ustawie o przyznawaniu pomocy prawnej w sporach transgranicznych na terytorium Unii Europejskiej (ustawa nr 629/2004, z późniejszymi zmianami) uregulowano kwestie dostępu do pomocy prawnej w postępowaniu sądowym prowadzonym w państwie członkowskim Unii Europejskiej, w którym bierze udział osoba fizyczna mająca miejsce zamieszkania w innym państwie członkowskim. Tego rodzaju pomoc dotyczy etapu postępowania sądowego i etapu wykonywania wydanego orzeczenia.

W ustawie o zawodach prawniczych (ustawa nr 85/1996, z późniejszymi zmianami) określono warunki, które należy spełnić, aby móc skorzystać z nieodpłatnej pomocy doradcy prawnego wyznaczonego bezpośrednio przez Czeską Izbę Adwokacką.

13 Czy od decyzji w sprawie władzy rodzicielskiej przysługuje odwołanie?

Tak, można odwołać się od orzeczenia dotyczącego władzy rodzicielskiej. Sądy powiatowe to sądy pierwszej instancji właściwe do rozpoznawania spraw związanych z prawami i obowiązkami wynikającymi z władzy rodzicielskiej. Sądy regionalne (lub Sąd Miejski w Pradze) rozpoznają apelacje od orzeczeń sądów pierwszej instancji. Apelację od orzeczenia sądu można wnieść w terminie 15 dni od dnia otrzymania pisemnego orzeczenia sądu będącego przedmiotem apelacji, o ile prawo tego nie zabrania (np. od orzeczenia sądu zatwierdzającego porozumienie między rodzicami w przedmiocie opieki nad dzieckiem nie można wnieść apelacji). Apelację uznaje się również za wniesioną w terminie nawet po upływie piętnastu dni, jeżeli osoba

wnosząca apelację stosowała się do nieprawidłowych informacji uzyskanych od sądu apelacyjnego.

Należy podkreślić, że niektóre orzeczenia mogą podlegać tymczasowemu wykonaniu – oznacza to, że mogą one zostać wykonane pomimo wniesienia apelacji. Orzeczenia nakładające obowiązek wypłacania świadczeń alimentacyjnych i orzeczenia w przedmiocie przedłużenia środka wychowawczego, w ramach którego dziecko zostało tymczasowo odebrane spod pieczy rodziców lub innej osoby, podlegają tymczasowemu wykonaniu.

14 W niektórych przypadkach może zachodzić konieczność wystąpienia do sądu lub innego organu o wykonanie decyzji w sprawie władzy rodzicielskiej. Jaka procedura ma zastosowanie w takim przypadku?

W Republice Czeskiej konieczne jest złożenie do sądu wniosku o wykonanie orzeczenia dotyczącego opieki nad małoletnim. Procedurę stosowaną w celu wykonania orzeczenia sądu określono w ustawie o szczególnych postępowaniach sądowych (ustawa nr 292/2013, z późniejszymi zmianami).

Sądem właściwym do przeprowadzenia takiego postępowania jest sąd powszechny właściwy dla miejsca zamieszkania małoletniego, tj. sąd powiatowy (sąd obwodowy w Pradze, Sąd Miejski w Brnie) właściwy dla miejsca zamieszkania małoletniego ustalonego w drodze porozumienia między rodzicami, na mocy orzeczenia sądu lub ze względu na inne istotne okoliczności faktyczne. Wniosek musi zawierać wszystkie wymagane informacje (oznaczenie uprawnionego i zobowiązanego, zakres i treść zobowiązania spoczywającego na zobowiązanym, termin na wywiązanie się z obowiązku oraz wskazanie tytułu egzekucyjnego – orzeczenia, które ma zostać wykonane).

Przed nakazaniem wykonania orzeczenia sąd może, jeżeli uzna, że przemawiają za tym szczególne względy lub jeżeli zobowiązany nie został poinformowany o konsekwencjach niewywiązania się z obowiązku, wezwać zobowiązanego do zastosowania się do treści orzeczenia lub porozumienia i poinformować go o możliwości wykonania orzeczenia przez nałożenie grzywny lub odebranie dziecka. Sąd może również zwrócić się do właściwego organu ds. ochrony socjalno-prawnej dzieci o nakłonienie zobowiązanego do wywiązania się ze spoczywających na nim obowiązków bez konieczności wydawania nakazu wykonania orzeczenia.

Jeżeli zobowiązany nie wywiąże się ze spoczywającego na nim obowiązku pomimo pouczenia przez sąd, sąd wydaje nakaz wykonania orzeczenia i nakłada grzywnę – należy podkreślić, że sąd może wymierzyć tę karę wielokrotnie. Kwota jednorazowej grzywny nie może przekraczać 50 000 koron czeskich. Inne środki, które może orzec sąd, obejmują skierowanie na sesję z mediatorem lub specjalistą psychologii dziecięcej lub opracowanie planu przystosowawczego, który ma ułatwić stopniowe nawiązywanie kontaktów między dzieckiem a osobą uprawnioną do utrzymywania z nim kontaktów.

Jeżeli pomimo zastosowania wspomnianych środków zobowiązany nadal nie wywiązuje się ze spoczywających na nim obowiązków lub jeżeli okoliczności wyraźnie wskazują, że zastosowane podejście nie doprowadziło do wypełnienia tych obowiązków, sąd wyda w wyjątkowych przypadkach nakaz wykonania orzeczenia nakazującego odebranie dziecka od osoby, z którą dziecko nie powinno przebywać, zgodnie z treścią porozumienia lub orzeczenia. Orzeczenie nakazujące odebranie dziecka doręcza się zobowiązanemu dopiero na etapie jego wykonywania.

15 Co należy zrobić, aby orzeczenie dotyczące odpowiedzialności rodzicielskiej wydane przez sąd w jednym państwie członkowskim zostało uznane i wykonane w drugim państwie członkowskim?

Orzeczenia dotyczące władzy rodzicielskiej wydawane przez sądy w państwach członkowskich UE są uznawane w Republice Czeskiej – bez konieczności wszczynania szczególnego postępowania – zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącym jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 („rozporządzenie nr 2201/2003”) i zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) 2019/1111 z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej oraz w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę („rozporządzenie 2019/1111”). Zgodnie z rozporządzeniem nr 2201/2003 każda osoba mająca interes

prawny w danej sprawie może zwrócić się do sądu z wnioskiem o wydanie postanowienia w sprawie uznania lub nieuznania danego orzeczenia. W Republice Czeskiej właściwość w takich sprawach w pierwszej instancji mają sądy powiatowe (sądy obwodowe w Pradze, Sąd Miejski w Brnie). Sądem właściwym jest sąd powiatowy będący sądem powszechnym właściwym dla miejsca zamieszkania wnioskodawcy albo sąd powiatowy właściwy dla miejsca, w którym doszło lub może dojść do zaistnienia sytuacji, dla której uznanie orzeczenia ma istotne znaczenie. Zgodnie z rozporządzeniem 2019/1111 każda zainteresowana strona może wystąpić o wydanie orzeczenia stwierdzającego brak przesłanek odmowy uznania. W Republice Czeskiej właściwość w takich sprawach w pierwszej instancji mają sądy powiatowe (sądy obwodowe w Pradze, Sąd Miejski w Brnie).

Zanim orzeczenie w sprawie władzy rodzicielskiej wydane w innym państwie członkowskim będzie mogło zostać wykonane w Republice Czeskiej, musi zostać uznane za wykonalne w ramach specjalnego postępowania przewidzianego w rozporządzeniu nr 2201/2003, o którym mowa powyżej. W Republice Czeskiej wniosek o stwierdzenie wykonalności należy złożyć do właściwego miejscowo sądu powiatowego (sąd obwodowy w Pradze, Sąd Miejski w Brnie). Właściwość miejscową ustala się zgodnie z rozporządzeniem nr 2201/2003 na podstawie miejsca zwykłego pobytu osoby, przeciwko której orzeczenie ma zostać wykonane, lub miejsca zwykłego pobytu dziecka; jeżeli żadne z tych dwóch miejsc nie znajduje się w państwie członkowskim, w którym orzeczenie zostanie wykonane, właściwość miejscową ustala się na podstawie miejsca wykonania orzeczenia.

Zgodnie z art. 41 i 42 rozporządzenia nr 2201/2003 orzeczenie dotyczące prawa do kontaktów z dzieckiem oraz orzeczenie zarządzające powrót dziecka wydane na podstawie art. 11 ust. 8 rozporządzenia nr 2201/2003 są wykonalne w innym państwie członkowskim bez konieczności stwierdzenia ich wykonalności i bez możliwości wniesienia sprzeciwu wobec ich uznania, jeżeli w państwie członkowskim pochodzenia wydano zaświadczenie sporządzone na standardowym formularzu zawartym w załączniku do rozporządzenia nr 2201/2003.

Do wniosku o uznanie lub nieuznanie orzeczenia oraz o stwierdzenie wykonalności orzeczenia należy załączyć jeden odpis orzeczenia spełniający warunki niezbędne do ustalenia jego autentyczności (np. odpis lub kopię poświadczoną za zgodność z oryginałem) oraz zaświadczenie wydane zgodnie z art. 39 przez właściwy organ państwa członkowskiego, w którym dane orzeczenie zostało wydane, sporządzone na standardowym formularzu zawartym w załączniku do rozporządzenia nr 2201/2003. W przypadku wyroku zaocznego konieczne jest również przedłożenie oryginału lub uwierzytelnionego odpisu dokumentu potwierdzającego niestawiennictwo strony na procesie, wniosku o wszczęcie postępowania lub innego podobnego dokumentu, który został doręczony pozwanemu, lub dowolnego innego dokumentu świadczącego o tym, że pozwany przyjął wyrok bez zastrzeżeń. Jeżeli zaświadczenie lub wymagany dokument w przypadku wyroku zaocznego nie zostaną przedłożone, zastosowanie będzie miała procedura określona w art. 38 ust. 1 rozporządzenia nr 2201/2003.

Zgodnie z rozporządzeniem 2019/1111 orzeczenia w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej wydane w państwie członkowskim i wykonalne w tym państwie członkowskim podlegają wykonaniu w Republice Czeskiej bez konieczności uzyskania stwierdzenia wykonalności.

Orzeczenia przyznające prawo do osobistej styczności z dziećmi i orzeczenia wydane zgodnie z art. 29 ust. 6 w zakresie, w jakim przewidują one powrót dziecka, o ile w państwie członkowskim pochodzenia wydano w odniesieniu do nich zaświadczenie przy użyciu formularza znajdującego się w załączniku do rozporządzenia 2019/1111, są uznawane w innych państwach członkowskich zgodnie z art. 43 rozporządzenia 2019/1111 bez potrzeby przeprowadzania specjalnego postępowania i bez możliwości sprzeciwienia się ich uznaniu, chyba że stwierdzi się, że orzeczenia nie da się pogodzić z [późniejszym] orzeczeniem, o którym mowa w art. 50, i wyłącznie w zakresie, w jakim stwierdzono niemożność pogodzenia tego orzeczenia z późniejszym orzeczeniem.

Orzeczenia przyznające prawo do osobistej styczności z dziećmi i orzeczenia wydane zgodnie z art. 29 ust. 6 w zakresie, w jakim przewidują one powrót dziecka, o ile w państwie członkowskim pochodzenia wydano w odniesieniu do nich zaświadczenie przy użyciu formularza znajdującego się w załączniku do rozporządzenia 2019/1111, są uznawane w innych państwach członkowskich zgodnie z art. 43 rozporządzenia 2019/1111 bez konieczności uzyskania stwierdzenia wykonalności.

Na potrzeby uznawania i wykonywania orzeczeń na podstawie rozporządzenia 2019/1111 należy przedłożyć odpis orzeczenia, który spełnia warunki niezbędne do ustalenia jego autentyczności, oraz odpowiednie zaświadczenie, o którym mowa w art. 36 lub 47, wydane przez właściwy organ państwa członkowskiego, w którym wydano orzeczenie, przy użyciu formularza zamieszczonego w załączniku do rozporządzenia 2019/1111. W przypadku nieprzedłożenia dokumentów, o których mowa w art. 31 ust. 1, zastosowanie ma procedura przewidziana w art. 32 rozporządzenia 2019/1111.

Jeżeli spełniono warunki określone we wspomnianych rozporządzeniach, procedura wykonania orzeczenia w sprawie władzy rodzicielskiej wydanego w innym państwie członkowskim UE pokrywa się z procedurą stosowaną w odniesieniu do orzeczeń krajowych. W celu uzyskania dalszych informacji zob. poprzednie pytanie.

16 Do którego sądu w tym państwie członkowskim należy się zwrócić, aby zaskarżyć postanowienie o uznaniu i wykonaniu orzeczenia dotyczącego odpowiedzialności rodzicielskiej wydanego przez sąd w innym państwie członkowskim? Jaki rodzaj postępowania ma zastosowanie w takich sytuacjach?

Środek zaskarżenia (apelację) od orzeczenia wnosi się do sądu, który wydał dane orzeczenie. Środek zaskarżenia rozpoznaje następnie sąd wyższej instancji.

17 Jakie prawo zastosuje sąd w postępowaniu w sprawie odpowiedzialności rodzicielskiej w sytuacji, gdy dziecko lub strony nie mieszkają w danym państwie członkowskim lub są obywatelami różnych państw?

W postępowaniach dotyczących kwestii związanych z władzą rodzicielską prawo właściwe ustala się zgodnie z postanowieniami Konwencji z dnia 19 października 1996 r. o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci. Wszelkie dwustronne umowy międzynarodowe między Republiką Czeską i innymi państwami są nadrzędne w stosunku do konwencji z 1996 r., chyba że złożono deklarację zgodnie z art. 52 ust. 1 konwencji z 1996 r. (deklaracja taka została złożona w odniesieniu do dwustronnej umowy wzajemnej między Republiką Czeską a Polską, dzięki czemu zagwarantowano nadrzędność postanowień konwencji z 1996 r.).

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

Ostatnia aktualizacja: 06/04/2023

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.